

דף לד:

עין משפט א.ב.

ח"מ סימן רצה סעיף ב.

ב. ג. כל שומר שנשבע שבועת השומרים כולל בשבועתו ג' דברים ^ו, א. ששמר כדרך השומרים, ב. שאירע לו כו"כ, ג. שאינה ברשותו ושלא שלח בו יד לפני שאירע לו המאורע הפוטר אותו. ואם רצה לשלם נשבע רק שאינה ברשותו וכולל בשבועתו שכו"כ היה שוה.

הגה: שילם ^ע ולא רצה לישבע ואח"כ הוכר הגנב קנה השומר כל שבח דאתי מעלמא ^פ אבל לא השבח מגופה ^צ.

ח"מ סימן ששה סעיף א

א. טען המפקיד נשתמשת בחפץ וקלקלת אותו וכיוצא בזה, והשומר כופר הרי הוא נשבע היסת ונפטר ^ק, ואם השומר טוען שנאנסה אם זה במקום שיש עדים מצויים יביא עדים שנאנס ויפטר ^ר או ישלם, ואם אין עדים מצויים ישבע שזה כדבריו ויכלול בשבועתו גם שלא שלח בה יד ^ש ושאינה ברשותו ^ת, ואם השומר שכר טען נגנבה או אפי' אמר פשעתי בה והריני משלם משביעים אותו שאינה ברשותו ומשלם.

ס. רמב"ם פ"ו משאלה הלכה א', ממימרא דרב ששת בב"מ ו' ע"א.

ע. ודוקא שילם מרצונו ולא ע"פ מה שהכריחו הדיין ע"פ דין, וה"ה אמר הריני משלם דינו כשילם לענין זה. כ"כ בסמ"ע ס"ק ו', והש"ך בס"ק ג' ו' כתב דוקא בשילם קנה שבח דמימלא ע"ש.

פ. כגון תשלומי כפל או נתייקרה. ש"ך ס"ק ח'.

צ. היינו גיזות וולדות, ואפי' שבח שבא אחר הגניבה לפני ששילם לא קנה, כיון שזה מגופה. ש"ך ס"ק ט'.

ק. כשומר חנם בסי' רצ"ו סעיף ב' ד'.

ר. כאיסי בן יהודה בברייתא בב"מ פ"ג ע"א.

ש. כמבואר בסי' רצ"ה סעיף ב'.

ת. ואע"פ שכבר נשבע שנאנסה או מתה מ"מ צריך לישבע שאינה ברשותו משום דאם שלח בה יד, מאז היא עומדת ברשותו אפי' לענין אונסין וכך פירושו, יכלול בשבועתו שלא שלח בה יד ואז אינה ברשותו. סמ"ע ס"ק א'.

עין משפט ג.

ח"מ סימן עב סעיף ט

טו. המלוה על המשכון ואבד או נגנב בלא אונס, שהמלוה חייב כדין שומר שכר בדמי המשכון, והמלוה אומר סלע הלוייתך עליו והמשכון שקל היה שוה. והלוה טוען סלע הלוייתני אבל המשכון ג"כ היה שוה סלע, הרי המלוה נשבע תחילה^א שבועת השומרים שאינו ברשותו^ב, ואח"כ הלוה נשבע שבועת היסת שהיה שוה כנגד החוב ונפטר.

עין משפט ד.

ח"מ סימן עב סעיף י

טז. המלוה אמר סלע הלוייתך עליו ושקל היה שוה, והלוה אומר סלע הלוייתני עליו, וג' דינרים היה שוה, ישבע המלוה^ג תחילה שאינו ברשותו, ואח"כ ישבע הלוה^ד כמה היה שוה שהרי הודה במקצתו^ה וישלם הדינר הנוטר.

א. רמב"ם פ' י"ג מהלכות מלוה ממשנה שבועות מ"ג ע"א. ונשבע המלוה תחילה, מטעם דאם ישבע הלוה תחילה יוציא המלוה המשכון מתחת ידו ונמצא שם שמים מתחלל. ואפי' הלוה מאמין למלוה הדין כן, ש"ך ס"ק מ"ג.

ב. היינו שבועת המשנה כעין דאורייתא בנקיטת חפץ, ואע"פ שמשלם מה שהיה שוה חיישין שמה עיניו נתן בה. אבל היכא שנשבע לפטור את עצמו מתשלומין כדלקמן בס"י רצ"ד סעיף כ' אפי' נשבע שלא ברשותו הוי שבועת התורה, ש"ך ס"ק מ"ד.

ג. ואם המלוה חשוד על השבועה וא"י לישבע שאינו ברשותו, פטור הלוה בלא שבועה, ואף שהלוה ג"כ אינו יכול לישבע שבועת מודה במקצת פטור, כדי שלא יתחלל שם שמים ועיין ביאורים ס"ק כ"ה.

ד. שבועה דאורייתא, ואם אמר לו הילך הדינר שמודה נשבע היסת, ש"ך ס"ק מ"ה.

ה. שם במשנה, וכתב ה"ה שלמדנו ממשנה זו שאם המשכון בעין ואינו שוה שיעור מעותיו שיכול המלוה לכופו לפרוע לו מעותיו, וכ"כ המחבר בסוף סימן זה. ואם המלוה חשוד ואינו יכול לישבע שאינו ברשותו פטור הלוה בלא שבועה. נתיבות ס"ק כ"ט.